

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan popoldne.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/L. — Telefon 213.
Upravništvo: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

„Novi Dobi“.

V celjski »Novi Dobi« je objavil g. Prekoršek članek »Vlada in narodne manjšine«, ki naj bo nekak odgovor po ovinkih na naš istominjski članek. Čeprav pravi v svojem članku g. Prekoršek, da ni njegova volja, da bi z nami polemiziral, moramo vendarle na njegov članek odgovoriti, ker si je dovolil v njem g. Prekoršek par netočnosti, ki jih moramo z vso odločnostjo odkloniti.

Tako piše g. Prekoršek, da »se Narodni Dnevnik zavzema za pravice tistega popačenega in nekdanj Avstriji prodanega in danes Avstriji udanega elementa, ki ga je naš narod imenoval že nekdanj in ga naziva še danes nemškutarje.«

Pozivljamo g. Prekoršeka, da dolečno pove, kdaj da je »Narodni Dnevnik« branil nemškutarje! In dalje bi prosili g. Prekoršeka, da tudi pove, s kakšno pravico si je dovolil aluzije na »Štajerca«. Po sedaj veljavnem tiskovnem zakonu je sicer časopis brez časti, ker ne more pred sodiščem nastopiti na obrambo svojega slovesa, toda med gentlemani velja kljub temu pravilo, da je treba tudi čast listov respektirati. Zato naj pove g. Pr. koršek, katere vzroke je imel, da je vzporedil »Narodni Dnevnik« z nemškutarji in naj nas zadene potem obsodba slovenske javnosti.

Če pa tega g. Prekoršek ne more storiti, o čemur smo seveda trdno prepričani, potem pa je dolžnost g. Prekoršeka, da svojo krivdo popravi in da nam da zadoščenje. Drugega izhoda namreč ni: ali obdolžitev dokazati, ali pa jo prekaliti, ker molk je obsodba samega sebe.

Z ozirom na članek g. Prekoršeka moramo pa tudi izpregovoriti par čisto stvarnih pripomb.

Je silno površno, če se meče manjšine in nemškutarje v en koš. Manjšine so nekaj naravnega, nemškutarji pa so žalosten preostanek historije. Nemškutarji so pojav, ki nimajo z načelnimi vprašanji prav nobenega opravka in samo tisti, ki ne najde stvarnega argumenta proti našim izvajanjem, je mogoče poklicati na pomoč nemškutarje.

Mi smo razpravljali o vprašanju narodnih manjšin z načelne stališča in z ozirom na naše brate v Primorju in na Koroškem. Smatramo, da bi razžalili naše brate tam preko, če bi vmešali v razpravo o manjšinah tudi nemškutarje. Kajti kot ogenj in voda so naši bratje tam preko in nemškutarji. Naši bratje so tudi v najtežjih prilikah ohranili zvestobo našemu narodu, dočim so nemškutarji pri prvi nepriliki zatajili svoj narod. Kako je torej mogoče metati nemškutarje in manjšine v en koš!

Neresnično je, da so v Sloveniji samo nemškutarji. Kočevske nemške manjšine ne more nihče utajiti, pa čeprav je tako odrezana od svojega naroda in tako neznatna, da ne pride praktično niti v poštev. Toda Kočevari niso nobeni nemškutarji in po stoletjih bivanja med nami tudi nobeni privravnčenci več! Tudi s tem se je treba sprijazniti.

Na naslov »Nove Dobe« in njenih krogov pa bi povedali še sledeče: Nemškutarjev na Spodnje Štajerskem se ne da zatrejti niti z državnim pritiskom in niti z nasilnimi odredbami. Nemškutarjev bo konec le, če bo naš narod zaveden in delaven. Vsi nemškutarski trgovci po Mariboru, Celju in drugih mestih Sp. Štajerske, bi morali jutri umreti lakote, če bi izostal iz njihovih trgovin slovenski odjemalec. Gospodje, pa dajte roko na srce in tajite, če morete, da imajo nemški trgovci med Slovenci večino svojih odjemalcev. Pa nemški obrtniki? Zakaj morejo ti izhajati med nami sijajno, slovenski pa ne morejo? Zopet je vzrok samo naša nezavednost, ker je geslo Svoji k svojim zakopano!

In vprašali bi dalje »Novo Dobo«: Kdo pa je tisti, ki je zastopal nemške veleposelstnike proti slovenskim kmetom v vprašanju agrarne reforme? Ali ni bil to demokratiški advokat? In kdo je bil tisti, ki je zastopal nemške trgov-

Deklaracijska debata danes končana.

Deklaracijska debata se zaključila danes. — Vladna podpora prizadetim od zadnjega neurja.

Beograd, 13. avgusta. Današnja seja skupščine se je pričela ob pol desetih popoldne. Po prečitanih zapisnika zadnje seje je bil prečitani nujen predlog poslanca Lazića in tovarišev o spremembi begluške odredbe v Bosni in Hercegovini. Po utemeljevanju predloga s strani poslanca Lazića je izjavil minister za agrarno reformo Vesjenjak, da sprejme nujnost, na kar je bila predlogu soglasno nujnost pripoznana. V razpravo je nato prišel nujen predlog poslanca Stanovnika o pomoči prizadetim od zadnje elementarne neizgode v Sloveniji. Poljedelski minister dr. Kulovec je izjavil, da je takoj po prejemu vesti o vremenski katastrofi naročil organom ljubljanskega kmetijskega oddelka, da zberejo vse potrebne podatke. Ministrski svet je dovolil na svoji seji kot prvo pomoč pol milijona dinarjev podpore. Dalje je zaprosil dr. Kulovec tudi ministra za javna dela, da naroči svojim organom, da sodelujejo pri popravni mostov in cest. Dr. Kulovec se zaveda, da vse to ne zadostuje in zato bo skušal pridobiti ministrski svet še za nadaljnje podpore.

K besedi se je oglasil poslanec Ivan Pucelj (SKS), ki je dejal, da se sicer s prvimi deloma ministrovega odgovora strinja, da pa mora izjaviti, da je podpora v znesku pol milijona dinarjev veliko prenizka tudi samo kot prva podpora. Škoda, ki jo je povzročila elementarna neizgoda je tako velika, da ni s pol milijona dinarji popravljeno niti najnujnejše. S tem denarjem ni mogoče vzpostaviti niti prometa. Veruje pa v dobro voljo vlade in zato pričakuje, da bo vlada svojo podporo zvišala in storila svojo dolžnost.

Poljedelski minister je nato odgovoril na upit poslanca Mite Dimitrijevića (rad.) zaradi prehrane prebivalstva v brezgalniški oblasti. Minister dr. Kulovec je izjavil, da je odredil, da se

mu predlože vsi tozadevni podatki, na kar bo storil vse, kar bo v njegovi moči, da pomaga prebivalstvu. Poslanec Dimitrijević je nato izjavil, da se z odgovorom ministra zadovolji, če pride vsa zadeva pred ministrski svet.

Konec deklaracijske debate.

Predsednik Narodne skupščine je nato oznanil, da se preide na dnevni red, to je, da se nadaljuje deklaracijska debata. Pred prehodom na dnevni red pa je izjavil g. Jovanović, da so vladni poslanci predlagali, da se v zmislu člena poslovnika določi trajanje deklaracijske debate, ki se naj zaključi še danes. (Ugovori opozicije.) Ker je bil dosedaj običaj, da se o takih predlogih glasuje brez debate, daje tudi sedaj predlog na glasovanje. Gospodje, ki so proti predlogu naj blagovolijo vstati. Večina poslancev je obsedela in se deklaracijska debata zaključila danes. Vsled tega so nastala v skupščini glasna prerekanja in nemiri.

Za tem je dobil besedo bivši minister Dušan Peleš. Govoril je v zmislu sporazuma med Srbi in Hrvatini in je naglasil, da je to stališče vedno zastopal. Svoj govor je podprl z zgodovinskimi dejstvi. Vstop HRSS smatra za pogrešen korak. Kritiziral je tudi vladno deklaracijo in ni pozabil omeniti onega dela vsebine deklaracije, ki se nanaša na sporazum. Za Pelešem je dobil besedo Wilder, ki je obravnaval 41. člen skupščinskega pravilnika. Predsednik Jovanović zavrača Wilderja in pravi, da je predlog vlade v tem pogledu popolnoma umesten. Svoje naziranje da slednjič Jovanović na glasovanje in je skupščina Jovanoviću pritrčila. Nastop g. Jovanovića je vzbudil med radikali in samostojnimi demokrati velikansko razburjenje, čeprav je jasno, da je g. Jovanović kot predsednik skupščine dolžan varovati objektivnost.

Seja se je nato nadaljevala.

Po povratku Radića.

Beograd, 12. avgusta. Politična situacija v Beogradu je po prihodu Radića v Zagreb krenila v popolnoma drugo smer. O Radićevem prihodu je bil Beograd obveščen včeraj popoldne. Ta vest je vzbudila senzacijo v vseh političnih krogih, zlasti pa v vladnih. Vsled te vesti so nastale različne kombinacije. Zanimivo je, da pričakuje tako vladna večina, kakor tudi opozicija nekaj nepričakovane od Radića. — Vladna večina misli, da bo njen položaj s tem stabiliziran, opozicija pa upa, da bo Radić s svojo taktiko in izjavami zelo omajal stališče današnje vlade.

VLADA O RADIĆEVEM POVRAATKU.

Beograd, 12. avgusta. Sinoči po seji skupščine se je vršila seja ministrskega sveta. Predmet diskusije je bil Radićev prihod v Zagreb. Vlada je pretresala situacijo, ki je nastala po Radićevem prihodu. Dalje vztraja vlada na svojem prejšnjem stališču, da vživa Radić iste pravice kakor vsak drug državljani in da se Radić ne izroči sodišču, ker ni za to nobenega sodnega odloka. Vladni krogi smatrajo, da je situacija nespremenjena.

POVRAČEK RADIĆA JE DVIGNIL NADE OPZICIJE.

Beograd, 12. avgusta. Vsi politični krogi ugotavljajo, da je politična

ce proti slovenskemu časopisu? Ali ni bil to demokratiški advokat? In kdo je bil tisti, ki je interveniral pri vladi v korist nemškega podjetnika? Ali ni bil to zopet demokratiški advokat?

Tukaj je greh, v tem je zlo, da ni nemškutarstva na Sp. Štajerskem še konec.

S kratenjem pravic nemškim manjšinam ne bomo nemškutarjem prav nič škodovali, temveč nasprotno pridobili jim bomo masno podporo iz rajha. Toda za vedno jih bomo odpravili, če bomo poskrbeli, da bodo njihove trgovine prazne, da ne bodo njihovi izdelki našli

situacija zadobila popolnoma drugačno lice po prihodu Radića v domovino in da je mnogo več izgledov, da bo morala nova vlada v najkrajšem času pasti. Vladna večina, posebno demokrati, pravijo, da se je Radić vrnil radi tega v domovino, ker je bolan in da so ga morali na rokah odnesti v njegovo stanovanje. Demokrati se nadejajo, da bo e lino bolezen Radiću mogla preprečiti, da bi podal kako izjavo, s katero bi otežkočil položaj vlade. Situacija je po Radićevem prihodu zelo živa in v vseh političnih krogih se opaža veliko razburjenje. Radikali konstatirajo, da je položaj današnje vlade popolnoma labilen in da se more v najkrajšem času pričakovati njen padec. Dalje mora g. Radić odgovoriti vsaj na enega izmed govorov Trifkovića, Marinkovića ali Pribičevića. Opozicija pričakuje, da Radićev odgovor na enega izmed omenjenih treh govorov ne bo popolnoma konvencionalni politiki današnje vlade. Na dnevni red bo moralo priti vprašanje, ali vlada odobrava Radićevo politiko in ali se delo HRSS vjema z vladno politiko.

ŠE EN RADIĆEV PRISSEG.

Beograd, 12. avgusta. Včeraj je položil prisego radićevski poslanec Pavao Hauk, kateremu je skupščina predvčeranjim verificirala mandat.

odjema, če jim bomo kratkomalo nazorno dokazali, da more v naši državi obstati le tisti, ki je za državo in da čaka gospodarska smrt tistega, ki je proti naši državi in našemu narodu, pa čeprav je zanj ves rajh.

Čas je že, da pokopljemo tiste brezplodne rekrutacije, kako so pod Avstrijo nosili nemškutarji ošabno glave pokonci in čas je, da pričnemo vendar enkrat z delom. Delovnemu človeku pa se ni treba bati pravice in delaven človek bo zato toliko samozavešten, da ne bo vsled nemškutarjev gažil pravice narodnih manjšin.

Pred sestankom Male antante.

Marinković obišče Herriota.

Beograd, 12. avgusta. V političnih krogih se trdi, da bo po želji Čehoslovaške in Rumunije sklican že ta mesec sestanek male antante. Sestanek bo skoraj gotovo dne 20. avgusta v Zagrebu. Na tem sestanku male antante bi

bila na prvem mestu interpretacija vprašanja o letošnji skupščini Lige narodov. Pred odhodom na sejo Lige narodov bo naš zunanji minister Marinković posetil ministrskega predsednika g. Herriota.

Kraljevo potovanje v Pariz.

Beograd, 12. avgusta. V zvezi s to vestjo so politični krogi v Beogradu včeraj trdili, da bo Njegovo veličanstvo kralj Aleksander v drugi polovici meseca septembra posetil Pariz. Definitiv-

ven dan še ni določen. Na potu v Pariz bodo kralja spremljali predsednik vlade Davidović in zunanji minister Marinković.

Nevzdržno stanje v Besarabiji.

Dnevno številni atentati. — Alarmantna vest o pohodu rdeče armade.

Beograd, 12. avgusta. Po vesteh iz Bukarešte postaja položaj v Besarabiji vsak dan težji in se tam redno dogajajo dan za dnem razni incidenti. V Kišinjevu je nekdo vrigel bombo v romunsko narodno gledišče. Na moldavski ekspres je bil izvršen atentat. Pri tem je bilo ranjenih okoli 10 oseb. Pred-

stavniki državnih oblasti dobivajo anonimna grozilna pisma s pozivom, da takoj zapuste Besarabijo, ker bodo sicer ubiti. Listi poročajo, da se je na Dnestru pred nekoliko dnevi nahajalo na potu v Besarabijo 100.000 mož rdeče armade v popolni bojni opremi.

KRALJ SE VRNE V BEOGRAD DNE 15. T. M.

Beograd, 12. avgusta. Potrjujejo se vesti, da se bo Njegovo veličanstvo kralj dne 15. t. m. vrnil v Beograd s celo kraljevsko rodbino in z rumunskim princem Nikolom, ki se je sinoči vrnil iz Sušaka na Bled.

SEJA RADIKALNEGA KLUBA.

Nastas Petrović izključen iz rad. kluba.

Beograd, 12. avgusta. Včeraj popoldne se je vršila seja radikalnega kluba, na kateri so razpravljali o politični situaciji in o diskusiji v parlamentu. Na tej seji je radikalni klub soglasno izključil Nastasa Petrovića iz kluba, ker je s svojim vstopom v vlado in s svojim vedenjem prekinil vsako zvezo z radikalnim klubom.

ALBANIJA POVDAJRA SVOJE PRIJATELJSTVO DO JUGOSLAVIJE.

Beograd, 12. avgusta. Albanski zunanji minister Sulejman Delvina je po nalogu svoje vlade poslal albanskemu poslaniku na našem dvoru Alirisi Kolonji paši brzojavko z naročilom, da jo ta takoj preda ministru Marinkoviću. V brzojavki čestita albanski zunanji minister novi vladi in želi, da bi bili odnosi med Albanijo in našo državo prijateljski. Tiranska vlada bo vodila napram nam prijateljsko in iskreno politiko, ter ne bo podpirala proti nam bolgarskih komitov. Da dokaže svojo dobro voljo, je albanska vlada premeštila v Južni Albaniji vse policijske načelnike. Na koncu brzojavke izraža albanska vlada željo, da bi tudi Jugoslavija priznala novo vlado Albanije, kakor sta to storili Italija in Grčija. To brzojavko je tekem včerajšnjega dne izročil albanski poslanik Kolonja pomočniku zunanjega ministra Vučkoviću.

PO VČERAJSNJI SEJI SKUPŠČINE.

Beograd, 12. avgusta. Seje narodne skupščine postajajo vsak dan burnejše. Včerajšnji dan se smatra v vseh političnih krogih kot najvažnejši dan sedanega parlamentarnega zasedanja in sicer, prvič radi tega, ker se je vrnil Radić in drugič, ker je včeraj vlada prvič branila po Marinkoviću svojo deklaracijo. Vsi priznavajo, da je bil govor Marinkovića odličan, dostavlja pa se v krogih opozicije, da je bil govor preveč lepebeseden in premalo konkretn. Marinković pozna sicer popolnoma sporno točko, toda nalašč izbegava javnost. Trhuni Pribičevićev govor smatra opozicija za mnogo boljši, ker je bil Pribičević v vsakem vprašanju precizen in jasan. Danes se pričakuje zelo burna seja, ker se opozicija protivi, da bi bila diskusija danes končana, kakor je to sklenila vlada sporazumno s šefi vladnih skupin.

KONVENCIJE Z ITALIJO PODPISANE

Beograd, 12. avgusta. Sinoči so se zaključila pogajanja med našo in italijansko delegacijo v Beogradu. Podpisan je bil protokol sporazuma in vseh 10 konvencij.

RAZKOL MED ITALIJANSKIMI KLERIKALCI.

Unione Romana oživljena.

Rim, 12. avgusta. Katoliški nacionalci, povečini odpadniki poplarske stranke so zopet obudili k življenju svojo strankino organizacijo Unione Romana, ki jo je l. 1919 udušila poplarska stranka. Nova organizacija ima nalogo zbrati vse one, ki ne odobravajo opozicijske politike Don Sturzove stranke, temveč so odkriti pristaši fašistovske vlade. Obuditev stare katoliške nacionalne organizacije ni vzbudila v političnih krogih posebne pozornosti, znamenje, da ne bo baš veliko vplivala na daljnji razvoj političnih dogodkov. Fašistovski glasilo »Nuovo Paese« je seveda z navdušenjem pozdravilo ustanovitev organizacije.

OSTER NASTOP GRŠKE PROTI BOLGARSKI.

Beograd, 12. avgusta. Iz Sofije poročajo, da je bolgarska vlada prejela od grške vlade noto, v kateri se Grčija izjavlja, da bo preganjala grška vojska bolgarske komite tudi na bolgarsko ozemlje. Ta nota je napravila na bolgarsko vlado zelo mučen utis. Takoj je bila sklicana seja vlade, ki je sklenila, da prosi bolgarska vlada Zvezo narodov za pomoč proti Grčiji. Vlada je dalje odredila najstrožjo kontrolo na meji in bo skušala ta spor z Grčijo rešiti mirnim potom.

KER STA OBISKALA RUSKO LADJO

Napolj, 12. avgusta. V tujakšnji luki je že nekoliko dni vkrcana ruska ladja »Vorovski«. Komunistični poslanec Carmina in dopisnik socialističnega lista »Unita« Cirrone sta se včeraj podala na krov ruske ladje. Ko sta hotela ladjo zapustiti, ju je policija aretirala in pridržala v zaporih.

VSLED POKVARJENE TELEFONSKE PROGE SO IZOSTALE ZADNJE TELEFONSKE VESTI IZ BEOGRADA.

Borzna poročila.

Zagreb, 12. avgusta. Dunaj 11.29—11.49, Italija 363.50—366.50, Pariz 455—465, New York 80.25—81.25, Praga 238—241, London 367—370, Curih 15.22—15.32.

Curih, 12. avgusta. Beograd 6.60, Dunaj 74.50 (denar), Trst 24 (denar), Pariz 30 (denar), New York 530 (blago), Praga 15.65 (denar), London 24.12 (denar).

Trst, 12. avgusta. (Predborza) Beograd 27.40—27.50, Dunaj 311—313, New York 22.05—22.1250, Praga 65.25—65.75, London 100.60—100.80, Curih 416—418.

Po ovinkih do cilja.

(iz članka bivšega angleškega premierja Lloyd George-a.)

Davno pred otvoritvijo londonske konference je bil bil Dawesov načrt od vseh udeležencev veselo sprejet, nato pa obmetovan od vseh s konfetičnim vsake barve in vsake kvalitete. Politiki, žurnalisti, finančniki, trgovski strokovnjaki, vsakdo je imel dovolj parfumovanih komplimentov zanj.

Opravičeno je bilo torej pričakovati, da se bo londonska konferenca sklicala zgolj v svrhu formalne ratifikacije dokumenta. Toda prišlo je drugače: Na tej konferenci se argumentira in diskutira — o stvari, kateri so udeležence veselo opetovano pridrle! — Četvero komisij, obstoječih iz znamenitih politikov, ekspertov in juristov, zboruje že dva tedna in razpravlja o že davno akceptiranem načrtu. Nove komisije se kreirajo ali pa pritegujejo, da razpravljajo o rezultatih prvotnih komisij in pojasnjujejo njihove pridržke, in plenarne seje se trudijo z demonstriranjem, da ni nesporazumov...

Koncem koncev pa pride sigurno do sporazuma in edinosti, zakaj težko si je predstavljati, da bi se strankam ne posrečilo, da se zedinijo, ko se vendar hočejo zediniti. V Genovi je bila stvar drugača. Francoski delegati so imeli nalog, delati razdor, oziroma povzročati needinost. Belgija je igrala takrat ključno vlogo. Gospod Theunis, sicer častivreden mož, je ostal doma, toda našel je sebe vrednega zastopnika. Konferenca je bila že od začetka obsojena, da konča z disonanco.

V Londonu pa imamo drugačno konferenco. Vsi udeleženci te konference hrepene po ugodnem zaključku. Vseleso strmele tako zelo po zedinjenju, da so proklamirale zedinjenje, ko je bilo še popolnoma nejasno, o čem so se zedinile. Iz tega se je rodilo mnogo gorja. Reševanje problemov je bilo okorno. Angleški in francoski premier sta se sestala v svrhu diskusiranja o Dawesovem načrtu, ne da bi bila poprej konsultirala kroge, ki bi bili edini v stanu imeti dati potrebne informacije. Vsak trgovec je vedel, da odvisi uspeh Dawesovega načrta od 800 milijonskega posojila. Brez tega posojila je bil Dawesov načrt mrhovorojeno dete.

Herriot in Mac-Donald sta se sestala

k posvetovanju, ne da bi bila poprej vprašala svoje finančnike, pod kakimi pogoji je posojilo mogoče. Tudi ni bilo dovoljeno finančnim avtoritetam da bi se bile udeležile konference. Niti pri ameriškanskih finančnikih nista ta dva državnik sondačila glede pogojev, pod katerimi bi bili pripravljeni prevzeti del posojila. In brez udeležbe ameriškega kapitala je Dawesov načrt hrpa papirja. Ali sta stopila ta dva državnik kdaj radi tega vprašanja v stike z ameriškimi državnimi sekretarjem? Ta je vendar za nominiranje komiteja v prvi vrsti odgovoren.

Herriotu smemo prenatrženost opustiti. On je novinec in problemi so težavi. Macdonald pa ne more zahtevati pardona: On vlada že več mesecev. — K sreči je najbolj izkušeni državnik na konferenci — ministrski predsednik Theunis — obenem osebnost, ki ima največji interes na realiziranju Dawesovega načrta.

Razumljivo nam je, da so Francozi — radi konsekvenc, ki bi jih utegnili imeti grovi predlogi načrta za njihovo zunanjo varnost — v skrbah, vendar se ne strinjamo z njihovim stališčem.

Prej ali slej morajo svojo varnost zaupati dobri volji sveta. Toda imajo v tem oziru izza 1. 1914 tako bridke skušnje za seboj, da so nervozni. Razumemo tudi angleške industrije, ki so vznemirjeni radi zlate reke, ki naj teče v Nemčijo. To zlato pomore njihovemu najnevarnejšemu konkurentu na svetovnem trgu zopet na noge. Belgija nasprotno pa ima prav poseben interes na realiziranju Dawesovega načrta. Belgija uživa prioriteto in hudo jo žela po zlato krepitvi iz Wall Streeta in Threadneedle Streeta, zakaj finančni minister je v hudi zadregi. Zato se ni čuditi, da si je gospod Theunis toliko prizadeval, da je izravnaval difference in odstranil zapreke. Brez prioritete zlato mu je težko priti domov. Je iznajdljiv, koncilijanten in zelo pameten mož. Njegov upliv se opaža pri vseh obravnavaht konference. Ni se mu sicer posrečilo, da bi bil dovedel gospoda Poincaréja k pameti, utegne pa imeti več sreče s Herriotom.

Organizacija nemške propagande.

Ista propaganda znanost, ki jo Pleuge predava na milnerski univerzi, se uči na Visoki politični šoli v Berlinu, v Institutu za Auslandsdeutschum: v Lipskem, ki pripravlja propagandne tehnike za Rusijo in Balkan, v Ibero-amerikanskem institutu v Hamburžu, namenjenem za Španijo in Južno Ameriko, v Institutu v Frankfurtu (nemem za Alzacio-Loreno, drugem za Nizozemsko), v gospodarskem in pomerskem institutu v Kielu (za Skandinavijo), v Monakovem, v Stuttgartu itd.

Nemci so k svojim vojaškim, trgovskim političnim visokim šolam prikopili še propagandna učilišča, v katerih se trenirajo armade, pripravljene, da preplavijo svet z nemškimi imenami. Nahajamo jih v inozemski časopisni službi, v tujih bankah in na univerzah, povsod, koder se tvori javno mnenje, ki ga spretno potvarjajo v korist Velike Germanije.

Vsa ta grandiozna organizacija se ni ustavila radi tega ali onega zasebnega interesa, za ta ali oni koncern, temveč za celotnega socialnega razloga države same; ta gigantni "Auslandsdeutschum" je zalel v mrežo svojih podružnic cel svet. Ta družba, ki jo vodi prof. Nawianski, je našla po svojem poročilu iz 1. 1922 izven Nemčije 40 milijonov Nemcev, ki jih je skrbno katalogizirala po vrstah in interesih in ki jih ima statistično, ter gospodarsko nepretrgno v evidenci, naj si žive že na Češkoslovaškem, v Sleziji, v Malmedy ali kjerkoli. Posebna sekcija se peča z ekspanzijo germanizma in druga posebna z njegovo zaščito.

Letni občni zbor Nemškega Instituta za inozemstvo v Stuttgartu je postavil eks-

panzijo Nemčije na čelo programa in to predvsem v trgovskem in industrijskem oziru. Po njegovem poročilu se nahaja v inozemstvu 15.600 nemški društvi, od katerih jih je 8200 v stiku s centralo. Institut uživa najdaljšo podporo vladnih činiteljev, njegove seje se vrše pod patronanco vladnih zastopnikov. Imenovan Verein für das Deutschtum im Auslande (gorenji institut je le njegova podružnica) organizira z društvom "Deutscher Schutzbund" pomembne kongrese na eksponiranih krajih. Prvi je prevzel naloge ščititi interese Nemčije v tujemstvu, drugi vzdržuje nemstvo v deželah, ki jih je Nemčija izgubila po versailleski pogodbi ter vzdržuje nemško iredento okoli in okoli države. Prvi vzdržuje vezi v oddaljenih deželah naseljenih Nemcev, katerim ustanavlja šole, preskrbuje učitelje, knjige in opremo ter jim seže, kadar treba, z denarno podporo pod rane. Drugi se je doslej udeležoval uspešno s svojim "Heimatsdienst-om", pripravil ter vodil plebiscite, vzdržuje mladinske organizacije v ogroženih krajih, organizira obmejni nemški fašizem ter skrbi, da pridejo nemške manjšine do zastopstva v zakonodajnih ter upravnih zastopih. Razven tega obstojajo za vsako važnejše vprašanje posebne "sluge", obmejne dežele so predmet specialnih udruženj (Češkoslovaška, Alzacija itd.).

Veliko središče, veliki tempelj nemške propagande pa je ministrstvo za zunanje zadeve, ki je svoje poslovanje ravno iz propagandnih ozirov popolnoma preuredilo. Tu je do podrobnega vse klasificirano, geografično katalogizirano, razvrščeno po političnem, trgovskem in tehničnem vidiku. Tu delujejo posebni specialisti za vsako deželo,

Leopold Smalc:

V carstvu lakote.

(Nadaljevanje.)

Suša.

Jeseni leta 1920 (približno) se je v uradni moskovske "Pravde" objavil naveden dopisnik, ki ni bil niti komunist, niti ni imel s politiko nič skupnega. To je bil šef meteorološke službe v Rusiji, star učenjak, ime mi je slučajno uslo. Učenjak je govoril o bližajoči suši in objavil, da se Rusija nahaja v območju suhih let. Kot dokaz je privedel nekaj meteoroloških tabel in diagram za zadnjih 80—100 let, katerim je nazorno dokazoval kolebanje višine padavin, ki se v Rusiji približno vsaki 30 let ponavlja. Spomnil se je suš in lakot XIX. stoletja, še posebej znane Tolstojevske lakote in je opozarjal vlado, naj spričo težkega položaja naroda in njegove šmahovite poskrbi pravčasno, da nestreže ne bo prehuda.

Nekateri ukrepi vlade vsled članka so prešli popolnoma neopaženo. Vlada je namreč za vsak slučaj priklicala nekatere gubernije. Povoljila je ukrajinskim in sibirskim in gotovemu komiteju za borbo s sušo naložila naloge, zračnati kapaciteto navedenih gubernij in prevoznih sredstev.

Ti ukrepi so šli tudi mimo Evrope in se je tam govorilo o lakoti, je bila to bolj pobožna želja, služila na ruske razmere sploh, ali pa remizirala na Moskvu.

Moskvi pa je bil položaj gotovo bolj jasn in zato si ni delala zastonj skrbi. Po-

precizno in zanesljivo kakor pri vojaški upravi. Glavni šef propagandne službe je sam zunanji minister dr. G. Stresemann; on jo je 1. 1921 metodično organiziral ter je preciziral posameznim odsekom njihove zadaje. V juliju 1922: se je posrečilo združiti veliki kartel društev za zaščito inozemskega nemstva, ki združuje zdaj 95 odstotkov vseh propagandnih udruženj. Tedaj so se organizirale gorenji dve veliki skupini, vsaka s posebno nalogo; prva naj okoli, kar je nemško, druga naj pridobi, kar ni več ali še ni.

Vzorna organizacija nemške propagande je le ena iz mnogih metod sedanjega nemškega ekspanzionizma. Ta propaganda, njen obstoj in plodnosno delovanje je evi-

Žalosten položaj monopolskega delavstva.

(Iz krogov tobačnega delavstva smo prejeli in priobčujemo.)

V dnevi, ko živimo pod utisom v narodni skupščini prečitane deklaracije nove Davidovičeve vlade, ki na slovesen način objavlja in se narodu zavzame, da bo v prvi vrsti in predvsem ščitila državne interese ter pospeševala blagostanje naroda in z vsvo konsekvenco izvajala zakon, mislimo, da je najugodnejši čas, da merodajne činitelje v tej vladi opozorimo na skrajno mizerni položaj našega monopolskega delavstva, ki nesporno tvori velik del odvsnega sloja.

Negre za to, da ob tej priliki ugotovljamo, kdo tvori državo, gre le za to, da se izboljša materijelno stanje tisočim delavstva, ki je zaposleno po naših tobačnih tovarnah in da imajo ti delavci prav tako pravico in voljo, da postanejo zadovoljni državljani naše skupne domovine. Res je in ne da se tajiti, da je bilo zadnje časa cela vrsta socialnih vprašanj in merodajnih mestih preizkušen in neresenih in res je tudi, da se marsikateri takega vprašanja ni niti rešiti požušalo in ako se je slučajno reševalo, se je rešilo tako, da je ostalo sledniti tudi po rešitvi nerešeno. Kričel primer za to bil n. pr. invalidski zakon. Prav kmalu za njim pa lahko popolnoma mirno uvrstimo vprašanje plač monopolskega delavstva, ki spada pod kompetenco monopolske uprave in preko nje g. finančnega ministra.

Koliko borbe in koliko petij ter resolucij je že delavstvo tobačne tovarne v Ljubljani poslalo v Beograd, koliko si je prizadevalo z osebnimi intervencijami Savez monopolskih delavcev po svojih delegatih, toda kile stradalosti monopolcev je ostal vse do danes kile vpljočega v pušavi. Kdor ne pozna žalostnega položaja monopolskega delavca, ta si pač ne more predčuti njegovih potreb in upravičenih zahtev po izboljšanju plač. Za vse to ni potreba bogzna kakšnih utemeljitev; zadostuje, ako navedemo le nekatere razmerja v številkah, ki bodo jasno označile predvojni in današnje razmere.

V glavnem se deli tobačno delavstvo v 3 kategorije. So to: Rokodelci, moški nekvalificirani delavci in ženske delavke. Leta 1914 je znašal zaslužek rokodelca povprečno

Včerašnja seja Narodne skupščine.

Kot glavni in edini govornik je nastopil na včerašnji popoldanski seji

Svetozar Pribečević.

Nova vlada te vlada brez programa. Imenuje se tudi vlada narodnega sporazuma, toda po krivici. Ko so se lani vodila pogajanja z Radličem, je ta izjavil, da se more pogajati s radikali, ker ti predstavljajo večino srbskega naroda. Radikalov pa ni v sedanji vladi in zato ta vlada ne predstavlja narodne sloge, ker ni v njej večine Srbov. Žalostno je tudi, kako je vlada postavljena. Finančno ministrstvo je prevzel dr. Spaho, ki o finančah nič ne razume. V Franciji je običaj, da je finančni referent tudi finančni minister. Pri nas pa mora biti finančni referent Sečurov, državni podtahnik dr. Spaha. Tudi g. spod Veseljak mora priznati, da ni noben strokovnjak za agrarno reformo. Najbolje pa je to, da je načelnik prosvetnega ministrstva šef klerikalizma. In vlada mohamedanskih begov in klerikalcev se hoče predstavljati kot levčarska stranka, ki je podobna francoski. Toda geslo sedanje francoske vlade je boj proti klerikalizmu in na programu Herriotove vlade je prekinjenje zvez z Vatikanom. Pri Spahovi stranki se sprejma kot člani samo mohamedanci, pri klerikalcih samo katoliki. Ali je klerikalška stranka, katera bi sprejemala člane po verski pripadnosti?

Pribečević citira nato "Slobodni Dom" in pravi, da je sedanja vlada odvisna od radicevcev in zato ni v vladi deklaracij niti besede o narodnem edinstvu. V deklaraciji vlade pa tudi ni niti besede o jugoslovenstvu. Edin znak jugoslovenstva sedanje vlade je v tem, da se naziva Spahova stran-

ka "Jugoslovanska muslimanska organizacija" in da se imenuje Korošček klub "Jugoslovanski klub".

Voja Marinković je dejal, da nova vlada ne misli spreminjati ustave. Nastas Petrović pa je dejal, da je sicer glasoval za ustavo, da pa je v srcu proti njej. To pomeni, da je sedanja vlada protustavna vlada. (Dokaz ni ravno previdentno. Op. ure.)

Narodno edinstvo je zapечатeno s krvjo in če treba, ga bomo tudi s krvjo branili. Danes je naloga naše vlade vprašanje narodnega edinstva. G. Davidović je tudi objubil, da bo edinstvo izpeljal, toda kako more to storiti, če je pa zvezan z nasprotniki edinstva?

Tu je prišlo do velikih nemirov in Pribečević je moral svoj govor prekiniti. Koncem njegovega govora je delil Žebot listke, na katerih je bila natpisana izjava Pribečevića, v kateri je v razgovoru z nekim madžarskim časnikarjem obsodil sarajevski atentat.

Drobne vesti.

Pri povednih na otoku Formoza je utonilo 700 oseb, nad 10.000 hiš pa je bilo razdejanih. Divljanje povodnj je bilo nepopisno.

Zračna pošta Berlin-Stokholm je bila včeraj otvorena. Proga ima zvezo z Dunajem in Zürichom.

Finska v — ognju. Mala dežela Finska, ki je pokazala na pariški olimpijadi tako lepe uspehe, je danes takorekoc vsa v plamenu. Velika suša, ki traja na Finskem že tri mesece, je povzročila, da so se vneli gozdovi. Celi kompleks gore. Vasi in mesta so zavita v gost dim. Neko mesto je popolnoma pogorelo. Človeške žrtve so številne.

dentem dokaz, da Nemčija ne obupava nad svojo bodočnost, da veruje v svoje vstajenje ter da ji vojna ni zadala prehudih udarcev.

Pionirji nemške ideje naj nam bodo za zgled energične podvzetosti. Sigurno, njih metode niso vse dobre in vodijo včasih baš k nasprotnim ciljem, vsemu pa je njih zaupanje v svoj uspeh, njih podjetnost in vztrajnost obudovanja vredno. Njihov vzgled naj nas le podkrepljuje v lastnem obrambnem delu proti njihovim vpadom na naše področje. Ne pozabljajmo, da so pionirji germanskih doktrin le predzvestniki nemških pridelkov, da so moralne zmage le oznanjevalke najprej trgovske, potem pa politične invazije.

Politične vesti.

— Dobrovoljci pri ministru za agrarno reformo. Glavni odbor Saveza dobrovoljcev se je včeraj razgovarjal z agrarnim ministrom ter s njim sporazumel glede sistematičnega štrletnega nadaljnjega zakupa zemlje.

— Za vpokojenje. Poslednja uredba o vpokojevanju predvideva 50 milijonov dinarjev, ki so že prišli v budžet. Vlada je na apel vpokojevalcev odgovorila, da ne gledala, da se čim preje reši to vprašanje.

— Radličev povratek v Zagreb. Mnogo napovedani povratek Radliča v Zagreb se je končno vendarle uresničil. Senzacija pa je izostala. Tudi kraljevskega sprejema v Zagrebu, kakor ga je napovedovalo ljubljansko "Jutrje" ni bilo, temveč vse se je zgodilo tiho, skoraj neopaženo. Radlič se je odpravil z Dunaja v spremstvu inž. Košutića in dr. Mačka. Imel je diplomatski potni list in se s tem rešil vseh ceremonij ob prehodu državne meje. Vozil se je v prvem razredu brzovlaka in v Mariboru je skrbno zakril vsa okna, da ga ne bi Mariborčani spoznali. V Zagrebu se je nastanil v Pripičevi palači in ko ga je skupina mladih dijakov pozdravila, se je zahvalil z balkona. Drugih manifestacij pa ni bilo.

— Londonska konferenca. V angleških uradnih krogih vlada pričnanje, da bo Londonska konferenca v kratkem zaključena. Potrebna bo samo še ena plenarna seja, ker so pogajanja v Parizu bila uspešna. Ker je tudi že dosežen sporazum med Nemčijo in reparacijsko komisijo, upajo, da bo konferenca še ta teden zaključena. V vprašanju amnestije Nemcev, ki so bili obsojeni od francoskih okupacijskih oblasti, je tudi dosežen sporazum. Oproščeni bodo vsi obsojenci razven onih, ki so povzročili atentate s smrtnim izidom. Mac Donald je objubil Herriotu, da ne bo Angleška razpravljala o izpraznitvi Kölnske cone, dokler ni Nemčija izpolnila vseh dolobč Dawesovega načrta. Dalje je objubil, da bo sklicala Anglija finančne strokovnjake, da se reši vprašanje medzaveznikiških dolgov. — Vprašanje vojaške izpraznitve se vsled francoske zahteve ne bo razpravljalo na Londonski konferenci.

— Telefoni za vasi. Ministrstvo pošte je odredilo, da dobe posamezna kulturna sela, telefone, ki bodo zvezani s sosednjimi občinami. Občine pa bodo zvezane s prvo srezko telefonsko centralo.

Razmejitve z Italijo je v glavnem končana. Nerešeno je ostalo edino še vprašanje meje pri Planini in Hotedrišci. Naša komisija, katere šef je polkovnik Drašković je zastopala edino pravilno stališče, da se ima meja krti s katastrskimi mejami občin, ker je vsaka druga rešitev v veliko gmočno škodo obmejnega prebivalstva. Italijanska komisija pa ni na to pristala in zato se ima to vprašanje rešiti potem posebnega sporazuma obeh vlad. Glede Triglava pa je dosežen sporazum in ostane vse Triglava pod Jugoslavijo. Meja gre tu tik pod vrhom. Tudi pri meji ob cerkniškem jezeru je dosežen sporazum. Meja se popravi v korist Jugoslavije in ostane vse jezero Jugoslaviji. Upamo, da bo nova vlada znala doseči ugodno rešitev mejnega vprašanja pri Planini in Hotedrišci.

— Blok za občinske volitve v Vojvodini. V zadnjem času se skuša ustanoviti v Vojvodini za občinske volitve blok, ki bi ga tvorile vse stranke, ki simpatizirajo s sedanjo vlado. Ker ni volitev pričakovati pred pol letom, bi bili že sedaj imenovani gerenti iz zastopnikov strank bloka. V blok bi vstopili demokrati, Bunjevci, Sokovci, Nemci, Madžari, židi in Protivčevi pristaji. Pripravljalna dela za ustanovitev bloka potekajo ugodno.

Prosveta.

Češki dramatik Arnošt Dvofak je dovršil histrijsko trilogijo Bela gora, Vavrac IV. in Husiti ter jo je izročil v uprizoritev Narodnemu gledališču v Pragi.

Boogrjska opera ustanovi šolo za zborovo petje. Poseščati jo bodo smeli le člani opernega zbora. Pametno in umestno!

Kosta P. Manojlović, profesor beogradske muzičke šole in znani srbski moderni skladatelj je po nalogu umetniškega odelanja ministrstva prosvete prepotoval Južno Srbijo in je tam nabral 200 neznanih srbskih narodnih pesmi, katere izidejo v kratkem v tisku.

Koncerti Internacionalne družbe za sodobno muziko v Beogradu. Na prvih štirih koncertih je peke Marija Freund pesmi češkega skladatelja Vycpaleka. Ostavile so globok vtis. Najbolje in najzanimivejša točka prireditve je bil komorno glasbeni večer Krekovega kvarteta. Delegati skupščine so sklenili, da se vrše prihodnje leto družbine orkestralne prireditve mesca maja v Pragi, komornoglasbene pa marca septembra v Benetkah.

Ufa. Lakota in kolera. Na samni postaji je bilo prejšnji dan 15 slučajev. Danes še niso vsi. Ceste, peron in čakalnice so polne raztrgane vrečevine, iz katere se blešče vnate oči. Rezek vik otrok med čudnim, mramražnim šumom. Zlobno-tih pretepi in poboji okrog vlaka, ki odhaja v Sibirijo. Moko je treba držati ves čas v rokah. Zraven nas je transport za Samaro z dvojno stražo. Zaradi njega ima naš vlak zamudo.

V uradu seže izsušene gospodične, po peronu švigajo temni in zlobni obrazi organov. V čakalnici pobirajo sestre boštnice. Gazi se po živih telesih. Nesnaga in smrad.

Kineli. 30 vrst pred Samaro, kjer čakamo že ves dan. Vse lokomotive so v Samari, da odpeljejo otroške transporte. V Kineli je še bolj napeto ko na prejšnjih postajah in več je beračenja. Zgrinjajo se okrog vlaka in moledujejo brez beraških pripevov, mračno-proseče, delovito, ko da bi sklepali pogodbo. Čisti apel na človeka brez komedije in stranske misli. Sam imam pud moke in hlebec kruha. En hlebec sem že razdal na Uralu, ko sem se vozil mimo praznih, mrtvih tovarn z razbitimi okni, od katerih so se vsule strašne mase delavcev in ogrenile vlak s topimi prošnjami. Tam sem tudi videl, da je vrečevina v pravili in ne v izjemi. Pa me je pretreslo in sem razdal. Zdal sem pa v ognjišču bede in začuden dvomit o bodočnosti. Zaril sem se v kot.

(Dolje prihodnji)

Se danes se odpeljem v Omsk, če je dobim vlak. Moka je tam ceneja in se lahko

To in ono.

SENZACIONALNE IZJAVE NARAVOSLOVCEV.

V belgijskem mestu Liège se je vršil te dni kongres naravoslovcev, ki so poročali o novih iznajdbah. Izjavljajo naravoslovci so bila nad vse zanimiva in nekatera naravnost senzacionalna.

Tako je poročal francoski učenjak Barbier, da je iznašel preparat, s katerim je mogoče ozdraviti jetiko. Preparat se pridobiva iz soka orhidej. Poskusi so dokazali, da pri naša novo sredstvo v lažjih slučajih popolno ozdravljenje, v težjih pa ustavi napredovanje bolezni. Pariški zdravnik se je v potrdilo uspešnosti svoje iznajdbe skliceval na celo vrsto zdravnikov, ki so z uspehom preizkusili njegove preparate.

Se bolj senzacionalno pa je uplivalo odkritje belgijskega učenjaka Bellota, ki je govoril o potopu, ki grozi človeštvu. Večina ljudi, je dejal učenjak, misli, da je zemlja samo enkrat prestala vesoljni potop. To mnenje je zmotno. Nič manj ko 32 krat je zemlja obiskala ta katastrofa. Vedno, kadar je prišlo naše sonce v območje kozmične megle, je nastal na naši zemlji vesoljni potop. Morja so tedaj preplavila zemljo in vse geolo-

gične tvorbe zemlje so bile spremenjene. Ta katastrofa je našo zemljo zadela že 32 krat. Ni izključeno, da se je nahajala sedanja Evropa nekoč v Tihem oceanu. Zato je mogoče, da bo tekom stoletij zemljo zopet zadela slična katastrofa.

Astronom Bernnet je govoril o starosti naše zemlje in sonca. Preje so bili astronomi mnenja, da je naše sonce staro več sto milijonov let. Po mnenju Bernneta pa je ta misel zmotna, kajti starost sonca znaša komaj tri milijone let. Novi računi so dalje dognali, da je največja hitrost, s katero se premikajo planeti, 1300 kilometrov na sekundo.

Francoz Chapial je govoril o pomenu radia za kmetijstvo. Radio aparati bodo povzročili novo epoko v kmetijstvu. Potem te nove iznajdbe bo kmetovalec v stanju, da bo vselej znal, kako vreme se obeta. Kmetovalci bodo torej vedno znali, če pride dež ali solnčno vreme. Na ta način bomo mogli svoja dela v pravem času dovršiti. Seveda bo še nekaj časa preteklo, predno bomo prišli tako daleč, da bo imel vsak kmetovalec doma svoj radio-aparat.

Če gospodarja ni doma. Poljski poslanik v Budapešti je odpotoval za več tednov na dopust. Da ne bi tega nikoli storil! Zakaj za časa njegove odsotnosti je uporabljal stanovanje poslanika njegov sluga. To-

da to ni bilo najhujše, če bi samo sluga uporabljal stanovanje. Toda sluga je imel svojo znanost, neko lahkoživost in skupno z njo je prirejal v stanovanju poslanika divje večere, katerih so se udeleževali vse prijatelje njegove ljubice. Pilo, pelo in plesalo se je, da je bilo veselje. Če pa je znanjalo denarja, pa so prodali par stvari iz stanovanja poslanika. Ko je ljubica znanjka sluga čutila, da se bliža nesrečni čas, ko se ima poslanik vrniti, je hitro pospravila poslanikovo obleko in z njo za vedno izginila. Ko se je poslanik vrnil, je bilo njegovo stanovanje skoraj prazno. Slugo so zaprli, zabavno tičico pa iščejo brez uspeha, ker pravi sluga, da je ne pozna.

Živa tovarna krvi je neki Patrik Boyden, ki živi v Montrealu v Kanadi. Zdravniki so konstatirali, da ima preveč krvi in da je zato nevarnost, da ga zadene kap. Njegovo stanje, ki je postalo brezupno. V tem pride Patriku sijajna misel. Pisal je zdravniku, ki se je bavil s transfuzijo krvi in mu sporočil, da je prava fabrika krvi. Zato je pripravljen ponuditi se zdravniku za redno oddajanje krvi. Ker deluje njegova tovarna dobro, je pripravljen oddajati kri po nižji ceni. Zdravnik je njegovo ponudbo sprejel in Patrik je bil takoj prejel v zdravnikovo bolnico. V kratkem času mu je bila 52 krat

odvzeta kri. Pri tem se godi Patriku sijajno. Prvič je popolnoma ozdravel, drugič je v tem času zaslužil za odvzeto kri 5200 dolarjev in tretjič so ga nagradili še bolniki, katerim je s svojo krvjo podaljšal življenje. Ja, marsikdo bi hotel biti taka tovarna krvi.

DRZEN BEG SKRIVNOSTNEGA ITALIJANA IZ ZAPORA V MARSEILLU.

Pred sedmimi leti se je seznanila v To-cre Annunziata gospa Klementina Esposito — ki stanuje sedaj s soprogom in sinom v Marsellu — z nekim individuumom, ki si je dal ime Alberto Ninelli. Pred dvema mesecema sta znanca srečala v Marsellu. Kmalu se je gospa Esposito tega srečanja kesala, zakaj Ninelli jo je začel nadlegovati z ljubezenskimi ponudbami. Stilo jo je, naj zapusti soproga in sina ter sledi njemu. Slednjič je prišlo tako daleč, da ji je zagrozil s smrtjo. Prestrašena gospa ga je ovadila policiji.

Ninelli je namreč srečal gospo na ulici ter ji zagrozil s samokresom. Izkoristil je nato njen strah ter se polastil njene listnice, ki je vsebovala tritisoč frankov v papirju, nakar jo je kar najhitreje odkuril.

Aretili so ga na trgu d'Aix in izročili so ga sodišču radi tatvine, grožnje s smrtjo z orožjem, nošenje prepovedanega orožja in

prepovedanega povratka v Francijo. Izkazalo se je namreč, da je bil pod imenom Giovanni Siga že na Francoskem, kakor tudi doma, na Italijanskem, kaznovan. Toda pred preiskovalnim sodnikom je obdolženec trdil da se zove Emilio Sanino. Dva dni kasneje pa ga je pravi Emilio Sanino postavil na laž. Nato je rekel, da je 34letni Carlo Pino, toda italijanski generalni konzulat, pri katerem so se informirali, je dejal, da je Carlo Pino že dve leti mrtev.

Dne 9. t. m. je dal preiskovalni sodnik privedi obdolženca predse, ter mu je naznačil, kaj je konzulat odgovoril, toda Pseudo-Pino je odgovoril: »Gospod sodnik, čitajte torej pismo, ki sem ga dobil iz Italije!«

Ko je začel sodnik vročeno mu pismo čitati, je planil jetnik na mizo med sodnikom in njegovim zapisničarjem, je prevrnil črnike, telefon, akte itd., skočil proti oknu, je odprl in se vrgel iz visočine prvega nadstropja na dvorišče. Strahoviti padec obeta stal kakega poštenega rodbinskega očeta življenje, jetnik pa ni dobil niti najmanjše poškodbe ter je naglo zbežal. Vsa polletja je sedaj na nogah in ga zasleduje.

Narocajte „Narodni Dnevnik“!

77

»Napad je veljal meni,« je odvrnil Tarzan, »in vsled tega nisem hotel vas zaplesti v to zadevo. In obenem bi ne mogel izpostaviti vašo hčer nevarnosti.«

Kadur ben Saden je zmignil z rameni. Ni mu to bilo všeč, da so ga izključili od boja.

Prasko, ki se je odigrala tako blizu Bu Saada, so čuli v mestu. Od tam poslana stotinja vajokov se je kmalu srečala s Tarzanom in njegovimi spremljevalci. Častnik jih je vprašal, kaj so pomenili streli.

»Imeli smo opravka s pečico roparjev,« je odvrnil Kadur ben Saden. »Dva od naših, ki sta zastala, so napadli, toda ko smo prišli mi, so se razpršili. Zapustili so dva mrtveca. Od naših ni bil nihče ranjen.«

Zdelo se je, da je častnik zadovoljen s tem odgovorom. Ugotovil je imena potujočih in odpeljal svoje ljudi na kraj boja, po trupla padlih.

Sej je povabil Tarzana k sebi, toda ta se je izgovoril, da mora zaradi svojih opravkov stanovati v gostilni. Pač mu je obljubil, da ga obišče.

Dva dni pozneje je odjahal Kadur ben Saden s svojimi spremljevalci proti jugu. Sejk je prošil Tarzana, naj ga spremlja, in tudi njegova hči se je priključila tej prošnj. Toda Tarzan se je opravičil, češ, da ga zadržuje njegova dolžnost, da pa jim bo pozneje sledil, če bo le mogoče. Morali so se zadovoljiti s to obljubo.

Tarzan je skoro cela ta dva dneva preživel pri Kadur ben Sadenu in njegovi hčerki. Živo ga je zanimala rasa smelih vojščakov in rad je porabil priložnost, spoznati življenje in običaje teh ljudi. Pod vodstvom temnooke deklice je že pričel govoriti par besed njihovega jezika.

Bilo mu je res žal, ko so odjahali njegovi prijatelji in odločil se je za kratek sprehod. Njegove oči so jim sledile, dokler jih je mogel videti.

Ti ljudje so pripadali narodu, ki je bil čisto po njegovem okusu. Njihovo divje življenje, polno težkega dela in nevarnosti je bilo njegovi poldivji naravi veliko bolj všeč, kakor pa pomehkušana kultura velikih mest, ki jih je doslej obiskal. To je bilo življenje, ki je celo presegalo ono v džungli, kajti tu je imel tudi družbo ljudi, resničnih ljudi, ki so zaslužili spoštovanje in vendar je bil tako blizu divje prirode, ki jo je tako ljubil. Odločil se je, da opusti svoje mesto, ko izpolni svojo nalogo in se vrne k plemenu Kadur ben Sadena.

Ko so prijatelji izginili v daljavi, je odjahal počasi proti Bu Saadi.

Prednja stran gostine »Pri mali Sahari«, kjer je Tarzan stanoval, je obstojala iz sobe za goste, dveh jedilnic in kuhinje. Soba za goste je bila zvezana z obema jedilnicama, od katerih je bila ena odmerjena častnikom garnizije.

Ko se je Tarzan vrnil, je šel v sobo za goste. Ker je bilo še zgodaj jutraj, so gosti še zajutrkovali. Toda ko je slučajno pogledal v oficirsko sobo, je opazil tam poročnika Gernois. Sedel je pri mizi in baš je pristopil k njemu belo oblečen Arabec in mu nekaj šepetal v uho. Potem sta se oba odstranila skozi druga vrata.

To bi ne bilo samo po sebi pravi nič nenavadnega, toda dočim se je Arabec sklonil k poročniku, je Tarzan opazil, da nosi levo roko v obezi.

Numa »el Adrea«.

Isti dan, ko je Kadur ben Saden odjahal na jug, je dobil Tarzan d'Arnotovo pismo, ki so ga poslali

za njim iz Sid bel Abbessa. To pismo je odprlo v njegovem srcu zopet staro rano, ki bi jo rad pozabil, toda žalostilo ga ni, da mu je prijatelj pisal, ker se je še zmirno za vse zanimal, kar mu je ta sporočil. Pismo je sporočalo sledeče:

Moj ljubi Jean!

Odkar sem vam zadnjič pisal, sem bil v Londonu po opravkih. Ostal sem le tri dni tam. Že prvi dan sem nenadoma srečal v ulici Henriette nekega vašega starega prijatelja. Gotovo bi ne uganili, kdo je bil. Nihče drugi kakor Mr. T. Philander! Dvomili boste in vendar je res. Moral sem ga spremiti v hotel, in tam sem našel tudi druge: profesorja Arhimeda Q. Porterja, mis Porter in orjaško zamorko, Esmeraldo, služkinjo mis Porterjeve, ki se je gotovo še spominjate. Dočim sem sedel pri njih, je prišel tudi Clayton. Poroka bo kmalu, najbrže v najkrajšem času in zdi se mi, da dobimo že v prihodnjih dneh poročno naznanilo. Z ozirom na smrt njegovega očeta, se bo poroka vršila brez hrupnih slovesnosti in povabljeni bodo le najbližji sorodniki.

Ko sem ostal z mr. Philandrom sam, se je stari gospod razgovoril. Povedal mi je, da je mis Porter poroko že trikrat odložila. Zdelo se mu je celo, da ne želi Clayтона za moža, toda tokrat bo stvar menda resna.

Vsi so povpraševali po vas in jaz nisem po vaši želji ničesar povedal o vašem pokolenju in sem govoril le o sedanjih vaših poslih.

Mis Porter se je zanimala za vse, kar sem pripovedoval o vas in je tudi marsikaj vpraševala. Zdi se mi, da ni bilo posebno plemenito od mene, da sem ji tako živo naslikal vaš sklep, da se vrnete nazaj v džunglo. Pozneje mi je bilo žal, ker sem videl, da se je zelo oplasila nevarnosti, v katere se hočete podati. In vendar — ne

vem,« je dejala, »tu je končno vendarle več nesrečnih slučajev, kakor jih pa nudi džungla. Tarzan hoče živeti svobodno življenje. In tam je podnevi tako krasen mir in toliko izbrane lepote. Čudili se bode, da govorim tako jaz, ki sem vendar toliko strašnega doživela v gozdu. In vendar si včasih želim tja nazaj, ker sem doživela tam najprejnejše trenutke svojega življenja.«

Neizrečno žalosten izraz je počival na njenem licu, ko je to pripovedovala, ker ji je bilo očitno znano, da poznam vašo skrivnost. In to naj bi bila pot, po kateri vam je poslala poslednje sporočilo svojega srca, ki zvesto hrani spomin na vas, dasi zdaj nekdo drug razpolaga z njim.

Clayton je bil pri vsakem govoru o vas neraven, vendar se je prijazno izražal o vas. Zdi se mi, da sluti resnico.

Tennington je prišel h Claytonu. Kakor veste, sta velika prijatelja. Zdjaj namerava podvzeti zopet eno svojih brezkončnih potovanj na ladji in je povabil celo družbo s seboj. Poskušal je pridobiti tudi mene. Objadrati hoče celo Afriko. Dejal sem mu, da me popelje nekoč s svojo dragoceno igračo in svojimi prijatelji še na dno morja, ker ni njegova ladja noben parnik ali vojna ladja.

Predvčerajšnjem sem se vrnil v Pariz in srečal grofa in grofico de Conde pri konjskih dirkah. Vprašala sta po vas. De Conde je res poln zanimanja za vas. Niti najmanjše stvari vam ne bo očitil. Olga je lepa kakor še nikoli, toda zdi se mi malce potirna. Mislim, da ji bo slučaj z vami nauk za celo življenje. Bila je sreča za vas in za grofa, da ste bili v zapleteni v ta dogodek, ne pa kakšen brezvestnež.

Prosila me je, naj vam sporočim, da je Nikolaj zapustil Francijo. Plačala mu je dvajset ti-

soč frankov, da odide in se ne vrne nikdar več. Bila je vesela, da je odšel, predno je poskušal izvesti pred kratkim izrečeno grožnjo, da jo pri prvi priložnosti ubije. Dejala je, da bi si ne mogla misliti vaše roke, omadeževane s krvjo njegovega brata, kajti ona res z ljubeznijo govori o vas in ne skriva tega prav nič pred svojim soprogom. Zdi se mi, da prav nič ne dvomi, da se vaše vprašanje z Nikolajem konča krvavo. Tudi grof je bil tega mnenja in je dejal, da bi bil regiment Rokofov potreben, če bi hoteli ubiti vas. On ima zelo zdravilno spoštovanje pred vašo hrabrostjo.

Poklican sem nazaj na mojo ladjo. Čez dva dni odpluje z zapečatenim ukazom iz Havra. Če mi hočete pisati, pošljite pismo za menoj. Pisal vam bom, kakor hitro mi bo mogoče.

Vaš udani prijatelj

Pavel d'Arnot.

»Bojim se,« je polglasno dejal Tarzan, »da je vrgla Olga tistih dvajset tisoč frankov v vodo!«

Večkrat je prebral oni del pisma, ki je poročal o razgovoru z Jane Porter. Zraven je bil žalosten in vendar srečen.

Sledeči trije tedni so potekali mirno, brez vsakih dogodkov. Večkrat je Tarzan videl skrivnostnega Arabca. Sem in tja je spregovoril tudi s poročnikom Gernoisem, toda izvedeti ni mogel ničesar, kar bi pričalo o vohunstvu ali o sovraštvu proti njemu.

Od dogodka v jedilnici hotela pri Annale se je Gernois, ki je itak ni bil prisrčen, Tarzana ogibal in ob redkih prilikah, kadar je bil primoran biti z njim v družbi, se je vedel naravnost sovražno proti njemu.

Udruženje jugoslovenskih novinarjev, sekcija Ljubljana, javlja svojim članom tužno vest, da je njegov redni član, gospod

Miha Moškerc

urednik „Slovenca“

dne 11. t. m. jutraj po dolgi bolezni preminul.

Pogreb pokojnika bo danes, v torek, ob 17. uri iz poslopja Združene zveze, Dunajske ceste.

Ohranimo mu blag spomin!

Ljubljana, 11. avgusta 1924.

Odbor.

Popolnoma varno naložite denar v Ljubljansko posojilnico,

F. Z. Z. O. Z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih v Ljubljani, Mestni trg štev. 6.

Hranilne vloge in vloge na tek. račun obrestuje po 8% do 10%, ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru.

Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posvetila ter proti poroštvu. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesilje in inkasno faktur.

MALI OGLASI

Suhe gobe

kupi
Sever & Komp.
Ljubljana,
Wolfova ulica.

Beli damski filc-klobuki

došli. Cena od 180 Din višje.
Minka Horvat, modistka, Ljubljana.

3 pisarniške sobe

v III nadstropju (lift) takoj in v I nadstropju s 1. novembrom odda Pokojniški zavod v Ljubljani.

Trgovski lokal

manjši, blizu državnega rudnika se odda Istotam se srejme natakario, ki položi 5000 Din kavcije. Naslov v upravi lista.

Lepo posestvo

v Vini, pripravno za vsako obrt, posebno za trgovce in gostilničarje, radi družinskih razmer na prodaj. Naslov v upravi lista.

Ekonom.

prvovrstna moč, z večletno prakso (oženjen, starost 30) ki ima veselje posebno do poljedelstva in živinoreje, išče primerno mesto za jesen ali novo leto. Ponudbe je poslati pod „Ekonom“, na upravo lista.

Kupi se

do 200m² zemlje na periferiji mesta. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod „Dom“.

Lepa kočija

takse prosta, se zelo po ceni proda. Na ogled in cena: Grajska pri Sv. Duhu, Škofja Loka.

Motorno kolo

„Puch“ 5 ks. v dobrem stanju se vsled odpotovanja proda za 5200 Din. Jamski trg 108, Zelena Jama, Ljubljana.

Za krojaško obrt

iščem lokal na prometnem kraju, ako mogoče s stanovanjem bilo na dežel ali v mestu. Ponudbe na Alojz Jager, krojač, Laško.

Trgovski pomočnik

izkušen v manufakturni in špecerijski stroki, vojaščine prost, išče mesta za takoj, kjerkoli Gre event, tudi za potnika. Ponudbe pod „Pošten“ na upravo lista.

Kdo posodi 2000 Din

za izboljšanje male trgovine v dobrem industrijskem kraju, proti odplačilu v 10 mesečnih obrokih po 200 Din in obresti 25%, ubogemu invalidu z 100% de lanemožnosti. Ponudba na upravo lista.

10.000 Din

posojila se išče, event. se odstoji tudi stavbena parcela. Naslov v upravi lista.

Na prodaj

2½ konjskih sil močan dinamo. Rabljen samo 1 leto. Cena po dogovoru. Alojz Vrhovec, Zumberk.

Pletilni stroj

znamke „Ilirija“, štev. 6, za pavlo in volno, dobro ohranjen se ugodno proda. Na ogled in cena pri Angela Valter, Tržič štev. 220

Služkinja

boljša, mlaša, išče mesta pri boljši rodbini, (tudi z otroki). Ponudbe pod „Pridna in sveta“ na upravo lista.

Trgovec.

mlad, samostojen, želi znanj v svrhu ženitve, z gospodinj, ki bi imela veselje do gostilne in nekaj premoženja. Le resna ponudba s sliko pod „Srečna bodočnost“ na upravo lista.

Prvovrstne premoge

na drobno in debelo za industrijo in domačo kurjavo dobavljiva po najugodnejših cenah in plačilnih pogojih

Dom. Čebin

trgovina s premogom Ljubljana, Wolfova ul 1/1.

Krojaškega pomočnika

za velika dela, s plačo po dogovoru, ter hrano in stanovanjem v hiši, sprejme takoj: Rudolf Ribezel, krojač, Dol pri Hrastniku.

Najnovejše knjige

Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani, Marijin trg št. 1.

O. ZUPANČIČ, Veronika Deseniška, tragedija, str. 185 — »Splošna knjižnica« štev. 28 — Vez. Din 32.—, broš. Din 25.—, finejša izdaja celo platno Din 60.—, pol platno Din 80.—, broš. Din 52.—, luksuzna izdaja, v usnje vezana Din 180.—

F. ERJAVEC, Brezposelnost in problemi skrbstva za brezposelne, 80 str. — »Splošna knjižnica« štev. 27 — Vez. Din 17.—, broš. Din 12.—

L. ANDREJEV, Crne maske, drama, str. 82 — »Splošna knjižnica« štev. 26 — Vez. Din 17.—, br. Din 12.—

E. L. BULWER, Poslednji dnevi Pompejev, roman, »Splošna knjižnica« št. 24—25 — I. del vez. Din 38.—, broš. Din 30.—, II. del (v tisku).

L. N. TOLSTOJ, Kreutzerjeva sonata, rom. str. 136 »Spl. knjiž.« št. 22 — Vez. Din 20, broš. Din 14.

J. ZEYER, Gompaci in komurasaki, japonski rom., str. 164. »Spl. knj.« št. 20. Vez. Din 20, broš. Din 14.

A. SIC, Kmečke hiše in njih oprava na Gorenjskem, (Slovenski narodni slog) mapa na finem papirju Din 90. Luks. izdaja na finem kartonu Din 140.

Zahtevajte cenik!

Pohištvo

vseh vrst, oprave za spalne sobe iz trdega in mehkega lesa, kakor za jedilne sobe, kuhinjske oprave, pisarne itd. priporočam po jako ugodnih cenah

Josip Andlovic, strojno mizarstvo Karlovska cesta štev. 22. ZALOGA POHISTVA. Komenskega ulica štev. 28

Najboljša kolesa in šivalni stroji

za rodbinsko in obrtno rabo so edino

Josipa Petelinca, znamke Gritzner in Adler

Ljubljana ob vodi poleg Prešernovega spomenika.